УДК 648.235

ВИЗНАЧЕННЯ ВЛАСНИХ ЧАСТОТ БАРАБАННОЇ МАШИНИ З НЕЛІНІЙНИМ ПРУЖИННИМ ПІДВІСОМ БАКА ПРИ КОЛИВАННЯХ У ВЕРТИКАЛЬНІЙ ПЛОЩИНІ

М.Й. БОНДАРЕНКО, І. В. ПЕТКО

Київський національний університет технологій та дизайну

Розглянуто питання визначення власних частот барабанних машин

Постановка завдання

Завданням дослідження є розробка алгоритму визначення власних частот барабанної машини з нелінійним пружинним підвісом барабана.

Об'єкти та методи дослідження

Об'єктом досліджень є пружинна підвіска бака барабанної машини. При вирішенні завдань, що поставлені в цій роботі, використано сучасні методи теоретичних досліджень, які базуються на теоретичній механіці, динаміці машин та теорії нелінійних коливань.

Результати та їх обговорення

Параметри динамічних систем барабанних машин залежать від значень власних частот. Метою досліджень є визначення власних частот при нелінійній характеристиці пружної підвіски бака.

Прийнято до уваги масу $m_{2\Sigma}$ бака 2 в зборі з барабаном, противагами, двигуном, шківами пасової передачі й жорсткість пружин підвіски (їхня кількість дорівнює П). З огляду на те, що коливання корпусу 1 машини незначні в порівнянні з коливаннями бака (що підтверджено експериментально) корпус машини приймаємо нерухливим. Зневажаємо також диссипативними опорами при деформації пружин і переміщенні штоків демпферів через невеликий вплив цих опорів на власні частоти системи. Початок О нерухомої системи координат yOz розташовуємо на геометричній осі завантажувального отвору передньої стінки машини в статичному стані машини. Приймемо, що обертання ротора двигуна й барабана щодо бака відсутнє. З баком у зборі жорстко зв'яжемо відносну систему координат $y_2O_2z_2$ з початком (O_2) у центрі мас бака. Вісь O_2y_2 направимо паралельно осі отворів кріплення пружин на баку, вісь O_2z_2 – перпендикулярно до O_2y_2.

Зміщення центру O_2 мас бака відносно початку О нерухомої системи координат позначимо через y_{O_2}, z_{O_2}; кут φ_2 абсолютного повороту бака відраховуємо від осі Оу у напрямку, протилежному обертанню годинникової стрілки. Координати точок B_i кріплення пружини до бака у системі yOz виразимо через координати y_{O_2}, z_{O_2}, φ_2

$$\begin{aligned} y_{B_i} &= y_{O_2} + y_{B_i} \cdot 2 \cdot \cos\varphi_2 - z_{B_i} \cdot 2 \cdot \sin\varphi_2, \\ z_{B_i} &= z_{O_2} + y_{B_i} \cdot 2 \cdot \sin\varphi_2 + z_{B_i} \cdot 2 \cdot \cos\varphi_2, i = \overline{1,n}. \end{aligned} \tag{1}$$

Тут y_{B_i2}, z_{B_i2} – значення координат y_{B_i}, z_{B_i} точок B_i відносно нерухомо пов'язаної з баком системи координат $y_2O_2z_2$ з початком O_2 у центрі мас бака (у зборі). Довжина деформованої і -ої пружини

$$L_i = \sqrt{\left(y_{A_i} - y_{B_i}\right)^2 + \left(z_{A_i} - z_{B_i}\right)^2} \tag{2}$$

де y_{A_i}, z_{A_i} – координати точок A_j кріплення пружин до корпуса машини в абсолютній системі координат yOz. Реакція P_j і -ої пружини, що діє на бак

$$P_i = c_i\left(L_i - L_{i,O}\right) \tag{3}$$

де L_{j0} – довжина пружини в недеформованому стані, C_i – жорсткість і -ої пружини.

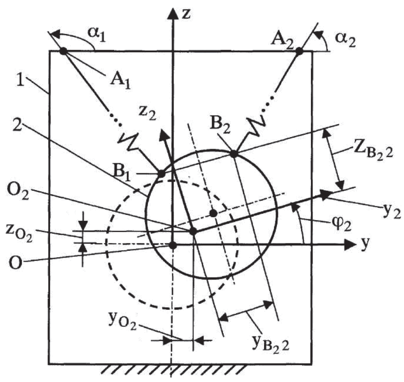

Розрахункова схема

Рівняння вільних коливань бака на пружинній підвісці, як системи, що робить плоскопаралельний рух (3 ступені вільності, узагальнені координати $y_{O_2}, z_{O_2}, \varphi_2$), мають вид [1]

$$\begin{aligned}
&m_{2\Sigma}\cdot \ddot{y}_{O_2} = \sum_{i=1}^{n} P_i\cdot\cos\alpha_i,\\
&m_{2\Sigma}\cdot \ddot{z}_{O_2} = \sum_{i=1}^{n} P_i\cdot\sin\alpha_i - m_{2\Sigma}g,\\
&l_2\ddot{\varphi}_2 = \sum_{i=1}^{n}\left[\left(y_{B_i}-y_{O_2}\right)P_i\sin\alpha_i - \left(z_{B_i}-z_{O_2}\right)P_i\cos\alpha_i\right], i=\overline{1,n}
\end{aligned} \tag{4}$$

Тут α_j – поточний кут між віссю Oy та геометричною віссю і-ої пружини, що відраховується проти руху годинникової стрілки , g – прискорення вільного падіння, $m_{2\Sigma}$ – сумарна маса бака (в зборі з противагами, двигуном, пасовою передачею і т.і.), I_2 – момент інерції бака в зборі щодо осі, що проходить через його центр мас O_2 паралельно осі обертання барабана, n – кількість пружин підвіски бака.

Тригонометричні функції кутів α_j, які входять у (4) виражені через постійні координати точок A_j і змінні точок B_j, а також узагальнені координати $y_{O_2}, z_{O_2}, \varphi_2$, визначаються залежностями

$$\begin{aligned}
\cos\alpha_i &= \frac{y_{A_i}-y_{B_i}}{\sqrt{\left(y_{A_i}-y_{B_i}\right)^2+\left(z_{A_i}-z_{B_i}\right)^2}},\\
\sin\alpha_i &= \frac{z_{A_i}-z_{B_i}}{\sqrt{\left(y_{A_i}-y_{B_i}\right)^2+\left(z_{A_i}-z_{B_i}\right)^2}}.
\end{aligned} \tag{5}$$

Істотно нелінійні праві частини рівнянь (4) позначимо відповідно як

$$\Phi_1(y_{O_2}, z_{O_2}, \varphi_2),\ \Phi_2(y_{O_2}, z_{O_2}, \varphi_2),\ \Phi_3(y_{O_2}, z_{O_2}, \varphi_2).$$

Для визначення власних частот лінеаризуємо праві частини рівнянь (4) в ділянці положення статичної рівноваги y_{O_2} = a, z_{O_2} = b, $\varphi_2 = \varphi_{O_2}$. Для цього подамо праві частини у виді кратного ряду Тейлора з утриманням лінійних членів, тобто

$$\Phi_i\left(y_{O_2}, z_{O_2}, \varphi_O\right) = \Phi_i(a,b,\varphi_O) + \frac{\partial \Phi_i}{\partial y_{O_2}}\Big|(a,b,\varphi_0)\cdot\left(y_{O_2} - a\right) + \frac{\partial \Phi_i}{\partial z_{O_2}}\Big|(a,b,\varphi_O)\left(z_{O_2} - b\right) + \frac{\partial \Phi_i}{\partial \varphi_2}\Big|(a,b,\varphi_O)(\varphi_2 - \varphi_O), i = \overline{1,3}. \tag{6}$$

Через громіздкість виражень частинних похідних аналітичні залежності були отримані (на ЕОМ) з використанням стандартної програми MAPLE. З огляду на те, що для положення статичної рівноваги

$$\Phi_i(a,b,\varphi_O) = 0, i = \overline{1,3}. \tag{7}$$

і замінюючи змінні

$$y_{O_2} - a = \Delta y_{O_2}, z_{O_2} - b = \Delta z_{O_2}, \varphi_2 - \varphi_O = \Delta\varphi_2, \tag{8}$$

з (4) одержимо диференціальні рівняння для малих коливань в області положення статичної рівноваги в наступному виді

$$\begin{aligned}
m_{2\Sigma}\Delta\ddot{y}_{O2} &= \frac{\partial \Phi_1}{\partial y_{O_1}}\Big|(a,b,\varphi_o)\Delta y_{O_2} + \frac{\partial \Phi_1}{\partial z_{O_2}}\Big|(a,b,\varphi_o)\Delta z_{O2} + \frac{\partial \Phi_1}{\partial \varphi_2}\Big|(a,b,\varphi_o)\Delta\varphi_2,\\
m_{2\Sigma}\Delta\ddot{z}_{O2} &= \frac{\partial \Phi_2}{\partial y_{O_2}}\Big|(a,b,\varphi_o)\Delta y_{O_2} + \frac{\partial \Phi_2}{\partial z_{O_2}}\Big|(a,b,\varphi_o)\Delta z_{O2} + \frac{\partial \Phi_2}{\partial \varphi_2}\Big|(a,b,\varphi_o)\Delta\varphi_2,\\
I_2\Delta\ddot{z}_{O2} &= \frac{\partial \Phi_3}{\partial y_{O_2}}\Big|(a,b,\varphi_o)\Delta y_{O_2} + \frac{\partial \Phi_3}{\partial z_{O_2}}\Big|(a,b,\varphi_o)\Delta z_{O2} + \frac{\partial \Phi_3}{\partial \varphi_2}\Big|(a,b,\varphi_o)\Delta\varphi_2,.
\end{aligned} \tag{9}$$

Частинний розв'язок лінійної системи диференційних рівнянь (9) можна представити у формі [2, 3]

$$\Delta y_{O_2} = A_y \sin\omega t, \Delta z_{O_2} = A_z \sin\omega t, \Delta\varphi_2 = A_\varphi \sin\omega t, \tag{10}$$

де A_y, A_z, A_φ – амплітуди, ω – частота.

Підставляючи (10) в (9), одержимо

$$\begin{aligned}
&\left(m_{2\Sigma}\omega^2 + \frac{\partial \Phi_1}{\partial y_{O_2}}\Big|(a,b,\varphi_o)\right)A_y + \frac{\partial \Phi_1}{\partial z_{O_2}}\Big|(a,b,\varphi_o)A_z + \frac{\partial \Phi_1}{\partial \varphi_2}\Big|(a,b,\varphi_o)A_\varphi = 0,\\
&\frac{\partial \Phi_2}{\partial y_{O_2}}\Big|(a,b,\varphi_o)A_y + \left(m_{2\Sigma}\omega^2 + \frac{\partial \Phi_2}{\partial z_{O_2}}\Big|(a,b,\varphi_o)\right)A_z + \frac{\partial \Phi_2}{\partial \varphi_2}\Big|(a,b,\varphi_o)A_\varphi = 0,\\
&\frac{\partial \Phi_3}{\partial z_{O_2}}\Big|(a,b,\varphi_o)A_y + \frac{\partial \Phi_3}{\partial z_{O_2}}\Big|(a,b,\varphi_o)A_z + \left(I_2\omega^2 + \frac{\partial \Phi_3}{\partial \varphi_2}\Big|(a,b,\varphi_o)\right)A_\varphi = 0.
\end{aligned} \tag{11}$$

Система однорідних лінійних рівнянь (11) дозволяє визначити відношення амплітуд A_y, A_z, A_φ. Крім того, для одержання розв'язку, відмінного від нуля, визначник, складений з коефіцієнтів при A_y, A_z, A_φ в (11), дорівнює нулю, тобто

$$\begin{vmatrix}
m_{2\Sigma}\omega^2 + \frac{\partial \Phi_1}{\partial y_{O_2}}\Big|_c & \frac{\partial \Phi_1}{\partial z_{O_2}}\Big|_c & \frac{\partial \Phi_1}{\partial \varphi_2}\Big|_c \\
\frac{\partial \Phi_2}{\partial y_{O_2}}\Big|_c & m_{2\Sigma}\omega^2 + \frac{\partial \Phi_2}{\partial z_{O_2}}\Big|_c & \frac{\partial \Phi_2}{\partial \varphi_2}\Big|_c \\
\frac{\partial \Phi_3}{\partial y_{O_2}}\Big|_c & \frac{\partial \Phi_3}{\partial z_{O_2}}\Big|_c & I_2\omega^2 + \frac{\partial \Phi_3}{\partial \varphi_2}\Big|_c
\end{vmatrix} \tag{12}$$

Це дає можливість одержати частотне рівняння системи у виді

$$\omega^6 + N_1\,\omega^4 + N_2\,\omega^2 + N_3 = 0 \tag{13}$$

Коефіцієнти N_k в (13):

$$
\begin{aligned}
&N_1=\frac{1}{m_{2\Sigma}}\left(\frac{\partial\Phi_1}{\partial y_{O_2}}\Big|_c+\frac{\partial\Phi_2}{\partial z_{O_2}}\Big|_c\right)+\frac{1}{I_2}\cdot\frac{\partial\Phi_3}{\partial\varphi_2},\\
&N_2=\frac{1}{m_{2\Sigma}^2}\cdot\frac{\partial\Phi_1}{\partial y_{O_2}}\Big|_c+\frac{\partial\Phi_2}{\partial z_{O_2}}\Big|_c+\frac{1}{m_{2\Sigma}I_2}\left(\frac{\partial\Phi_1}{\partial y_{O_2}}\Big|_c\cdot\frac{\partial\Phi_3}{\partial\varphi_2}\Big|_c+\frac{\partial\Phi_2}{\partial z_{O_2}}\Big|_c\cdot\frac{\partial\Phi_3}{\partial\varphi_2}\Big|_c+\frac{\partial\Phi_3}{\partial y_{O_2}}\Big|_c\cdot\frac{\partial\Phi_1}{\partial\varphi_2}\Big|_c-\frac{\partial\Phi_3}{\partial z_{O_2}}\Big|_c\cdot\frac{\partial\Phi_2}{\partial\varphi_2}\Big|_c\right)-\\
&-\frac{1}{m_{2\Sigma}^2}\cdot\frac{\partial\Phi_2}{\partial y_{O_2}}\Big|_c\cdot\frac{\partial\Phi_1}{\partial z_{O_2}}\Big|_c,\\
&N_3=\frac{1}{m_{2\Sigma}^2 I_2}\cdot\frac{\partial\Phi_1}{\partial y_{O_2}}\Big|_c\left(\frac{\partial\Phi_2}{\partial z_{O_2}}\Big|_c\cdot\frac{\partial\Phi_3}{\partial\varphi_2}\Big|_c-\frac{\partial\Phi_2}{\partial\varphi_2}\Big|_c\cdot\frac{\partial\Phi_3}{\partial z_{O_2}}\Big|_c\right)+\frac{1}{m_{2\Sigma}^2 I_2}\cdot\frac{\partial\Phi_2}{\partial y_{O_2}}\Big|_c\left(\begin{matrix}\frac{\partial\Phi_1}{\partial\varphi_2}\Big|_c\cdot\frac{\partial\Phi_3}{\partial z_{O_2}}\Big|_c-\\ \frac{\partial\Phi_1}{\partial z_{O_2}}\Big|_c\cdot\frac{\partial\Phi_3}{\partial\varphi_2}\Big|_c\end{matrix}\right)+\\
&+\frac{1}{m_{2\Sigma}^2 I_2}\cdot\frac{\partial\Phi_3}{\partial y_{O_2}}\Big|_c\left(\frac{\partial\Phi_1}{\partial z_{O_2}}\Big|_c\cdot\frac{\partial\Phi_2}{\partial\varphi_2}\Big|_c-\frac{\partial\Phi_1}{\partial\varphi_2}\Big|_c\cdot\frac{\partial\Phi_2}{\partial z_{O_2}}\Big|_c\right).
\end{aligned}
\tag{14}
$$

Необхідні для обчислення власних частот координати a, b, φ_0 статичної рівноваги на підставі (4) і (6) при $y_0=0$, $Z_0=0$, $\varphi_2=0$ можуть бути визначені послідовними наближеннями для системи рівнянь

$$
\begin{aligned}
&\frac{\partial\Phi_i}{\partial y_{O_2}}\Big|\left(a_j,b_j,\varphi_{Oj}\right)\cdot a_j+\frac{\partial\Phi_i}{\partial z_{O_2}}\Big|\left(a_j,b_j,\varphi_{Oj}\right)\cdot b_j+\frac{\partial\Phi_i}{\partial\varphi_2}\Big|\left(a_j,b_j,\varphi_{Oj}\right)\cdot\varphi_{Oj}=\\
&=\frac{\partial\Phi_i}{\partial y_{O_2}}\Big|\left(a_j,b_j,\varphi_{Oj}\right)y_{O_2}(j)+\frac{\partial\Phi_i}{\partial z_{O_2}}\Big|\left(a_j,b_j,\varphi_{Oj}\right)z_{O_2}(j)+\frac{\partial\Phi_i}{\partial\varphi_2}\Big|\left(a_j,b_j,\varphi_{Oj}\right)\cdot\varphi_2(j)-\Phi_j\left(a_j,b_j,\varphi_{Oj}\right).
\end{aligned}
\tag{15}
$$

Приймаючи, наприклад, j=l, $y_{0_2(1)}=0$, $z_{0_2(1)}=0$, $\varphi_{0(1)}=0$ із системи рівнянь (15) знаходимо $a_{(1)}$, $b_{(1)}$, $\varphi_{0(1)}$ – попередні значення координат центра мас при j=l. Використовуючи далі (15) для другого наближення (j=2) і роблячи заміни $y_{0_2(2)}=a_{(1)}$, $z_{0_2(2)}=b_{(1)}$, $\varphi_2=\varphi_{0(1)}$, обчислюємо a_2, b_2, $\varphi_{0(2)}$. Далі відзначена процедура повторюється. Щоразу перевіряються нерівності

$$
-\varepsilon<\frac{\Phi_i\left(y_{O_2(j)},z_{O_2(j)},\varphi_2(j)\right)}{m_{2\Sigma}g}<\varepsilon, i=\overline{1,3}.
\tag{16}
$$

де ε – малий параметр (наприклад, 10^{-4}). Після виконання умов (16) в k-му циклі (j=k) остаточні значення координат центра O_2 мас і кут повороту бака в статичному положенні приймаються наступними

$$
y_{O_2,c}=a_k, z_{O_2,c}=b_k, \varphi_{2,c}=\varphi_{Ok}
\tag{17}
$$

Через істотну нелінійність похідних $\frac{\partial\Phi_i}{\partial y_{0_2}}$, $\frac{\partial\Phi_i}{\partial z_{0_2}}$, $\frac{\partial\Phi_i}{\partial\varphi_2}$ умови (16) можуть бути не виконані. Тоді вибирається найкраща з перевірених s -а ітерація й фіксуються значення $\Phi_{1(s)}$, $\Phi_{2(s)}$, $\Phi_{3(s)}$, $\frac{\partial\Phi_1}{\partial y_{0_1}}\Big|(s)$, $\frac{\partial\Phi 2}{\partial z_{0_2}}\Big|(s)$, $\frac{\partial\Phi_3}{\partial\varphi_2}\Big|(s)$ по яких обчислюються

$$
\begin{aligned}
&\Delta y_{O_2(S+1)}=\frac{\Phi_{1(s)}}{\frac{\partial\Phi_1}{\partial y_{O_2}}\Big|(s)}, \Delta z_{O_2(s+1)}=\frac{\Phi_{2(s)}}{\frac{\partial\Phi_2}{\partial y_{O_2}}\Big|(s)}, \Delta\varphi_{2(s+1)}=\frac{\Phi_{3(s)}}{\frac{\partial\Phi_3}{\partial y_{O_2}}\Big|(s)},\\
&z_{O_2(s+1)}=z_{O_2(s)}-\Delta z_{O_2(s+1)}, y_{O_2(s+1)}=y_{O_2(s)}-\Delta y_{O_2(s+1)},\\
&\varphi_{2(s+1)}=\varphi_{(s)}-\Delta\varphi_{(s+1)}.
\end{aligned}
\tag{18}
$$

За отриманими значеннями $\Delta y_{0_2(s+1)}$, $\Delta z_{0_2(s+1)}$, $\Delta\varphi_{2(s+1)}$ як і раніше проводимо ітерацію і обчислюємо $\Phi_{1(s+1)}$, $\Phi_{2(s+1)}$, $\Phi_{3(s+1)}$, $\frac{\partial\Phi_1}{\partial y_{0_1}}\Big|_{(s+1)}$, $\frac{\partial\Phi_2}{\partial z_{0_2}}\Big|_{(s+1)}$, $\frac{\partial\Phi_3}{\partial\varphi_2}\Big|_{(s+1)}$ і зіставляємо з (16) до задоволення нерівностей. На підставі отриманих координат центра мас у статичному положенні системи

$$y_{O_2C} \approx y_{O_2C(l)}, z_{O_2C} \approx z_{O_2C(l)}, \varphi_{2C} \approx \varphi_{2(l)} \tag{19}$$

з (12) знаходяться три власні частоти системи.

Позначення $\frac{\partial\Phi_i}{\partial y_{0_2}}\Big|_c$, $\frac{\partial\Phi_i}{\partial z_{0_2}}\Big|_c$, $\frac{\partial\Phi_i}{\partial\varphi_2}\Big|_c$ відносяться до значень відзначених частинних похідних у положенні статичної рівноваги. Як витікає з (12) при "симетрії" системи, тобто, наприклад, при і = 2, $y_{A_1} = -y_{A_2}$, $z_{A_1} = -z_{A_2}$, $y_{B_1} = -y_{B_2}$, $z_{B_1} = -z_{B_2}$, $c_1 = c_2$, $L_{1,0} = L_{2,0}$ система (12) розпадається на дві підсистеми внаслідок того, що

$$\frac{\partial\Phi_1}{\partial z_{O_2}} = \frac{\partial\Phi_2}{\partial y_{O_2}} = \frac{\partial\Phi_2}{\partial\varphi_2} = \frac{\partial\Phi_3}{\partial z_{O_2}} = 0 \tag{20}$$

Таким чином, приведена жорсткість $c_{z,c}$ обох пружин у статичному стані (по координаті z_{O_2}) і відповідна власна частота ω_z при відзначеній симетрії можуть бути представлені залежностями

$$c_{z,c} = -\frac{\partial\Phi_2}{\partial z_{O_2}}\Big|_c = 2c_1\left(1 - \frac{L_{1,0}\cos^2\alpha_1}{\sqrt{\left(y_{A_1} - y_{B_1}\right)^2 + \left(z_{A_1} - z_{B_1}\right)^2}}\right)\Bigg|_c, \omega_1 = \omega_z = \sqrt{\frac{c_{z,c}}{m_{2\Sigma}}}. \tag{21}$$

В (21) кут α_1 і координати y_{B_1}, z_{B_1} повинні прийматися для положення статичної рівноваги відповідно до (1) і (5) та $y_{O_2} = y_{O_2C}, z_{O_2} = z_{O_2C}, \varphi_2 = \varphi_{2C}$. Зв'язані власні частоти горизонтальних і кутових коливань такої "симетричної" системи, що розпалась, визначаються з біквадратного рівняння

$$\omega^4 + \omega^2\left(\frac{1}{J_2}\cdot\frac{\partial\Phi_3}{\partial\varphi_2}\Big|_c + \frac{1}{m_{2\Sigma}}\cdot\frac{\partial\Phi_3}{\partial z_{O_2}}\Big|_c\right) + \frac{1}{m_{2\Sigma}J_2}\cdot\frac{\partial\Phi_1}{\partial y_{O_2}}\Big|_c\cdot\frac{\partial\Phi_3}{\partial\varphi_2}\Big|_c - \frac{1}{m_{2\Sigma}J_2}\cdot\frac{\partial\Phi_1}{\partial\varphi_2}\Big|_c\cdot\frac{\partial\Phi_3}{\partial y_{O_2}}\Big|_c = 0 \tag{22}$$

Однакові частоти $\omega_2 = \omega_3$ у цій підсистемі можуть бути при параметрах

$$\begin{gathered}\frac{1}{J_2}\cdot\frac{\partial\Phi_3}{\partial\varphi_2}\Big|_c - \frac{1}{m_{2\Sigma}}\cdot\frac{\partial\Phi_1}{\partial y_{O_2}}\Big|_c = \pm 2\sqrt{\frac{1}{m_{2\Sigma}J_2}\cdot\frac{\partial\Phi_1}{\partial\varphi_2}\Big|_c\cdot\frac{\partial\Phi_3}{\partial y_{O_2}}\Big|_c},\\ \omega_{2,3} = \sqrt{-\frac{1}{2}\left(\frac{1}{J_2}\cdot\frac{\partial\Phi_3}{\partial y_{O_2}}\Big|_c + \frac{1}{m_{2\Sigma}}\cdot\frac{\partial\Phi_1}{\partial y_{O_2}}\Big|_c\right)},\end{gathered} \tag{23}$$

якщо одержувані $\omega_{2,3}$ – дійсні числа.

Деякий інтерес може представити визначення власних частот розглянутої системи при центральному моменті інерції $I_2 = 0$ (варіант не завантаженої машини). У цьому випадку третє рівняння (4) дає залежність $\Phi_3(y_{0_2}, z_{0_2}, \varphi_2) = 0$, внаслідок чого

$$\Delta\varphi_2 = -\frac{1}{\frac{\partial\Phi_3}{\partial\varphi_2}\Big|_c}\left(\frac{\partial\Phi_3}{\partial\varphi_2}\Big|_c\Delta y_{O_2} + \frac{\partial\Phi_3}{\partial\varphi_2}\Big|_c\Delta z_{O_2}\right). \tag{24}$$

Таким чином, частотне рівняння може бути знайдене з визначника другого порядку

$$\begin{vmatrix} m_{2\Sigma}\omega^2+\frac{\partial\Phi_1}{\partial y_{O_2}}|_c-\frac{1}{\frac{\partial\Phi_3}{\partial\varphi_2}|_c}\cdot\frac{\partial\Phi_3}{\partial y_{O_2}}|_c\cdot\frac{\partial\Phi_1}{\partial\varphi_2}|_c & \frac{\partial\Phi_1}{\partial z_{O_2}}|_c-\frac{1}{\frac{\partial\Phi_3}{\partial\varphi_2}|_c}\cdot\frac{\partial\Phi_3}{\partial z_{O_2}}|_c\cdot\frac{\partial\Phi_1}{\partial\varphi_2}|_c \\ \frac{\partial\Phi_2}{\partial y_{O_2}}|_c-\frac{1}{\frac{\partial\Phi_3}{\partial\varphi_2}|_c}\cdot\frac{\partial\Phi_3}{\partial y_{O_2}}|_c\cdot\frac{\partial\Phi_2}{\partial\varphi_2}|_c & m_{2\Sigma}\omega^2+\frac{\partial\Phi_2}{\partial z_{O_2}}|_c-\frac{1}{\frac{\partial\Phi_3}{\partial\varphi_2}|_c}\cdot\frac{\partial\Phi_3}{\partial z_{O_2}}|_c\cdot\frac{\partial\Phi_2}{\partial\varphi_2}|_c \end{vmatrix}=0. \tag{25}$$

Якщо система при цьому має «симетричні» параметри, то члени визначника a_{12} і a_{21} дорівнюють нулю через те, що $\left.\frac{\partial\Phi_1}{\partial z_{0_2}}\right|_c=\left.\frac{\partial\Phi_3}{\partial z_{0_2}}\right|_c=\left.\frac{\partial\Phi_2}{\partial y_{0_2}}\right|_c=\left.\frac{\partial\Phi_2}{\partial\varphi_2}\right|_c=0$ і обидві частоти системи можуть бути знайдені із залежностей

$$\omega_1=\sqrt{-\frac{1}{m_{2\Sigma}}\cdot\frac{\partial\Phi_2}{\partial z_{O_2}}|_c},\ \omega_2=\sqrt{\frac{1}{m_{2\Sigma}}\left(-\frac{\partial\Phi_1}{\partial z_{O_2}}|_c+\frac{\frac{\partial\Phi_3}{\partial y_{O_2}}|_c\cdot\frac{\partial\Phi_1}{\partial\varphi_2}|_c}{\frac{\partial\Phi_3}{\partial\varphi_2}|_c}\right)}. \tag{26}$$

Як видно, при $I_2 = 0$ і відзначеній симетрії параметрів змінюється тільки частота ω_2.

Для проведення розрахунків по визначенню координат статичної рівноваги й власних частот барабанних машин розроблена програма для ЕОМ. Наприклад, для «симетричної» системи (барабанні пральні машини-автомати з фронтальним завантаженням) з параметрами:

$m_{22} = 58{,}82$ кг, $I_2 = 0$ кгм^2, $g = 9{,}8$ м/с^2, $y_{A_1} = -0{,}265$ м, $y_{A_2} = 0{,}265$ м, $z_{A_1} = z_{A_2} = 0{,}31$ м,

$y_{B_1} = 0{,}221$м, $y_{B_2} = 0{,}221$ м, $z_{B_1} = z_{B_2} = 0{,}157$ м, $c_1 = c_2 = 4625$ Н/м, $L_{1,0} = L_{2,0} = 0{,}1465$ м

в результаті розрахунку одержимо:

$y_{0_2,c} = 0$, $z_{0_2,c} = -0{,}0261\cdot м$ м, $\varphi_{2,c} = 0$, $P_1 = 297{,}1$ Н, $\alpha_1 = 1{,}8117$ рад, $\sin\alpha_1 = 0{,}9711$,

$\cos\alpha_1 = -0{,}2386$, $\left.\frac{\partial\Phi_1}{\partial y_{0_2}}\right|_c = -0{,}3932\cdot10^4$ Н/м, $\left.\frac{\partial\Phi_2}{\partial z_{0_2}}\right|_c = -1{,}4971\cdot10^4$ Н/м, $\left.\frac{\partial\Phi_3}{\partial\varphi_2}\right|_c = -0{,}075$ Нм/рад,

$\omega_1 = 15{,}954$ с$^{-1}$, $\omega_2 = 13{,}696$ с$^{-1}$, $\omega_3 = 8{,}168$ с$^{-1}$.

Використовувані інколи наближені формули для обчислення власних частот ω_1^* та ω_2^* при $c_1 = c_2$ дають інші результати: $\omega_1^* = \sin\alpha_1\sqrt{\frac{2C_1}{m_{2\Sigma}}} = 12{,}177$ с$^{-1}$, $\omega_2^* = \cos\alpha_1\sqrt{\frac{2C_1}{m_{2\Sigma}}} = 2{,}992$ с$^{-1}$.

Висновки

Проведені розрахунки за розробленим алгоритмом суттєво уточнюють значення власних частот, що визначені за наближеними залежностями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бухгольц Н.Н. Основной курс теоретической механіки. Часть 2. – М.: Наука, –1996. –332 с.
2. Кожевников С.Н. Динамика машин с упругими звеньями. – К.: Из-во АН УССР, – 1961. –160 с.
3. Филиппов А.П. Колебания механических систем. –К.: Наукова думка, – 1965. –716 с.

Надійшла